

OBSAH

Předmluva	11
Informace o autorech	15
Seznam tabulek	16
Seznam obrázků	17

1. ČÁST

PŘEHLED STÁVAJÍCÍCH TEORIÍ

1 · KAPITOLA – Zdůvodnění hlediska systémové teorie	21
Definice	22
<i>Význam „kariéry“</i>	22
<i>Kariérový vývoj</i>	23
Současný stav teorie kariérového rozvoje	25
Struktura teorie kariérového vývoje	26
<i>Teorie obsahu</i>	29
<i>Teorie procesu</i>	30
<i>Teorie obsahu a procesu</i>	30
<i>Širší výklady</i>	30
<i>Konstruktivistické přístupy</i>	31
<i>Otázky týkající se kategorizace</i>	31
<i>Filozofické základy teorie kariérového vývoje</i>	32
<i>Logicko-pozitivistický světónázor</i>	33
<i>Konstruktivistický světónázor</i>	33
<i>Uplatnění systémové teorie na kariérový vývoj</i>	34
Závěr	36
2 · KAPITOLA – Teorie zaměřené na obsah	39
Práce Franka Parsonse	39
Diferenciální psychologie	41
<i>Teorie rysů a faktorů</i>	42
<i>Omezení a kritika teorie rysů a faktorů</i>	43
<i>Pětifaktorový model osobnosti</i>	45
<i>Shoda mezi jedincem a prostředím</i>	47
<i>Hollandova teorie profesních osobností a pracovních prostředí</i>	48
<i>Teorie pracovního přizpůsobení</i>	55
Bordinův psychodynamický model kariérové volby	57
Brownova teorie založená na hodnotách	59
Podobnosti a rozdíly mezi teoriemi obsahu	63

<i>Sebezpoznání</i>	64
<i>Pracovní prostředí</i>	64
<i>Shoda mezi jedincem a prostředím</i>	66
Závěr	67
3 · KAPITOLA – Teorie zaměřené na proces	69
Práce Ginzberga a jeho kolegů	70
Superův přístup životní dráhy a životního prostoru	73
<i>Teze</i>	74
<i>„Já“ (Self)</i>	76
<i>Okruh životní dráhy a životního prostoru</i>	77
<i>Životní dráha</i>	77
<i>Životní prostor</i>	80
Konstrukce kariéry: Vývojová teorie profesního chování	82
Individualistický přístup	85
Teorie ohraničení a kompromisu L. Gottfredsonové	89
<i>Kognitivní růst</i>	89
<i>Sebeutváření</i>	90
<i>Ohraničení</i>	90
<i>Fáze ohraničení</i>	90
<i>Kompromis</i>	91
Podobnosti a rozdíly mezi teoriemi	92
Závěr	95
4 · KAPITOLA – Teorie zaměřené na obsah a proces	97
Krumboltzova teorie sociálního učení kariérového rozhodování (SLTCDM)	98
Sociálně-kognitivní kariérová teorie	102
<i>Zájmy</i>	104
<i>Volba kariéry</i>	105
<i>Výkonnost související s kariérou</i>	106
Kognitivní model zpracování informací	107
Vývojově kontextuální přístup	109
Teorie vývoje osobnosti a volby kariéry Anne Roeové	112
Kontextualistický přístup, na teorii jednání založený přístup k objasnění kariéry	114
Podobnosti a rozdíly mezi teoriemi	118
<i>Individuální obsahové vlivy</i>	118
<i>Kontextuální vlivy</i>	118
<i>Vlivy pracovní</i>	120
Závěr	120
5 · KAPITOLA – Porovnání hlavních teorií	123
<i>Závěr</i>	124
<i>Koncept kariérového rozvoje</i>	125
<i>Práci</i>	126

<i>Filozofické základy</i>	128
<i>Vztah mezi proměnnými</i>	128
<i>Rozhodování</i>	130
<i>Náhoda</i>	130
<i>Proces interakce</i>	130
Závěr	131
6 · KAPITOLA – Teorie kariérového rozvoje: širší vysvětlení	135
Kariérový rozvoj žen	135
<i>Definice kariéry žen</i>	137
<i>Otázky související s kariérou žen</i>	140
Teoretický vývoj	142
<i>Teorie specifické pro ženy</i>	142
<i>Adaptace tradičních teorií</i>	143
<i>Ucelené teorie platné pro ženy a muže</i>	145
<i>Konkrétní modely zaměřující se na individuální rozdíly</i>	147
<i>Sociokognitivní modely</i>	148
<i>Ekologické nebo systémové přístupy</i>	150
<i>Kariérový rozvoj žen – jiné pohledy</i>	150
<i>Shrnutí</i>	151
Teorie týkající se rasových a etnických skupin	153
<i>Stávající teorie s mezikulturními hledisky</i>	154
<i>Širší teoretické modely</i>	156
<i>Kulturně specifické koncepční modely</i>	158
Kariérový rozvoj leseb a gayů	159
<i>Teoretická vysvětlení</i>	161
Sociologické přístupy	162
Závěr	164

2. ČÁST

POSUN K INTEGRACI A KONVERGENCI

7 · KAPITOLA – K integraci v kariérové teorii	169
Základní vnímání problematiky	170
Stádia integrace a konvergence	172
Integrativní rámce	173
Úpravy teorií a nové teorie	177
Překlenovací rámce	179
<i>Vývojový kontextualismus</i>	180
<i>Teorie učení</i>	180
<i>Výměna mezi osobou a prostředím</i>	181

<i>Teorie pracovního přizpůsobení</i>	181
<i>Vývojová systémová teorie</i>	181
<i>Systémová teorie</i>	182
<i>Sociálně-kognitivní kariérová teorie</i>	183
<i>Kontextuální výklad kariéry</i>	183
<i>Teorie konstrukce kariéry</i>	184
Zaměření na konvergenci v 90. letech	184
Integrativní rámce pro 21. století	186
Výhody a nevýhody konvergence	187
Současné postavení kariérové teorie	188
Závěr	190
8 · KAPITOLA – Systémová teorie	193
Vývoj systémové teorie	193
Obecná systémová teorie	194
<i>Fritjof Capra</i>	195
<i>Gregory Bateson</i>	196
<i>Berger a Luckmann</i>	197
<i>Transakční funkcionalisté</i>	197
<i>Kurt Lewin</i>	197
<i>Katz a Kahn</i>	197
<i>Ford – rámcová teorie živých systémů</i>	198
<i>Teorie vývojových systémů</i>	199
<i>Teorie motivačních systémů</i>	199
<i>Teorie komplexity</i>	199
<i>Teorie chaosu</i>	201
Sporné otázky v systémové teorii	201
<i>Domněnky o vědění</i>	202
<i>Limity jazyka</i>	202
Prvky systémové teorie	203
<i>Celky a části</i>	203
<i>Vzorce a pravidla</i>	204
<i>Akuzalita</i>	204
<i>Rekurzivnost</i>	205
<i>Diskontinuální změna</i>	206
<i>Otevřené a uzavřené systémy</i>	207
<i>Abdukce</i>	208
<i>Příběh</i>	208
Perspektivy systémové teorie v kariérové teorii	209
<i>Uznání potenciálu systémové teorie</i>	209
<i>Konkrétní aplikace principů systémové teorie</i>	211
<i>Rámče odvozené přímo ze systémové teorie</i>	212
<i>Systémová teorie a související koncepce</i>	212
Závěr	213

9 · KAPITOLA – Rámec systémové teorie kariérového rozvoje	217
Vznik Rámce systémové teorie	217
Rámec systémové teorie (RST)	218
<i>Jedinec</i>	219
<i>Individuální systém</i>	220
<i>Kontextuální systém</i>	222
<i>Sociální systém</i>	223
<i>Environmentálně-sociální systém</i>	225
<i>Rekurzivnost</i>	228
<i>Žměna v průběhu času</i>	228
<i>Náhoda</i>	231
Výhody Rámce systémové teorie	232
Možné dopady perspektivy systémové teorie	235
<i>Možné dopady na existující teorii</i>	235
<i>Možné dopady na naše chápání kariéry</i>	235
<i>Možné dopady na proces kariérového rozhodování</i>	236
<i>Možné dopady na praxi</i>	238
Uplatnění Rámce systémové teorie	238
<i>Využití konstruktů systémové teorie</i>	242
<i>Celky a části</i>	242
<i>Vzorce a pravidla</i>	242
<i>Akuzalita</i>	243
<i>Rekurzivnost</i>	243
<i>Diskontinuální změna</i>	243
<i>Otevřené a uzavřené systémy</i>	243
<i>Abdukce</i>	244
<i>Příběh</i>	244
<i>Jedinec jako systém učení</i>	244
Závěr	245

3. ČÁST

SYSTÉMOVÁ TEORIE A KARIÉROVÁ PRAXE

10 · KAPITOLA – Celoživotní učení v rámci kariérového rozvoje	249
Měnící se kontext kariérových služeb	250
Klienti služeb kariérového rozvoje	254
Celoživotní učení	255
<i>Předchozí zmínky o celoživotním učení v odborné literatuře</i>	256
<i>Co se učí</i>	257
<i>Místo učení</i>	258

<i>Jazyk učení</i>	260
<i>Dopad na facilitátory kariérového rozvoje</i>	260
<i>Systémy učení</i>	263
Závěr	263
11 · KAPITOLA – Odborná příprava a supervize: systémy učení v oblasti kariérového rozvoje	
Charakter znalostí a učení	265
Profesní dilema	266
<i>Vnímání kariérového poradenství</i>	267
<i>Vnímání odborné přípravy kariérových poradců</i>	268
<i>Dilema ze vzdělávací perspektivy</i>	269
Odborná příprava	269
<i>Zážitkové učení – preferovaný přístup k odborné přípravě</i>	271
Vytváření systému učení	273
<i>Rozvoj učícího se spojení</i>	273
<i>Vyjasňování procesu a cílů učení</i>	274
<i>Průběh systému učení</i>	274
<i>Přístup k učení</i>	274
<i>Příklad procesu zážitkového učení</i>	274
Obsah učení	276
<i>Sebevzdělávání</i>	277
<i>Multikulturní učení</i>	277
<i>Teorie kariérového rozvoje</i>	278
<i>Teorie a praxe v oblasti poradenství</i>	278
<i>Využití technologie</i>	278
<i>Kariérová diagnostika</i>	278
<i>Trh práce, sociální a ekonomické trendy</i>	279
Hodnocení	279
<i>Zážitkové učení z pohledu systémové teorie</i>	280
Celoživotní učení v systémech supervize	282
<i>Shrnutí supervize v kariérovém poradenství</i>	282
<i>Supervize a celoživotní učení</i>	282
<i>Supervize a systémová teorie</i>	284
<i>Supervize a zážitkové učení</i>	286
Závěr	288
12 · KAPITOLA – Učení v oblasti kariérového rozvoje ve školních systémech	291
Uplatňování rámce systémové teorie ve školách	292
<i>Časová perspektiva</i>	293
<i>Vlivy minulosti</i>	295
<i>Současná situace</i>	295
<i>Posouvání se do budoucnosti</i>	297
<i>Škola jako subsystém</i>	299

<i>Odpovědnost</i>	299
Škola jako systém	300
<i>Facilitátor kariérového rozvoje</i>	300
<i>Studenti – učící se a konzumenti</i>	301
<i>Učení se obsahu a procesům</i>	303
Uplatňování systémů učení v oblasti kariérového rozvoje	305
Přezkoumání učení v oblasti kariérového rozvoje ve školách	
z pohledu systémové teorie	308
<i>Časová perspektiva</i>	308
<i>Environmentálně-sociální systém</i>	308
<i>Sociální systém</i>	308
<i>Školní systém</i>	309
<i>Studenti/konzumenti</i>	309
<i>Vzdělávání v oblasti kariérového rozvoje</i>	309
<i>Facilitátoři kariérového rozvoje</i>	310
Závěr	310
13 · KAPITOLA – Terapeutické systémy	313
Dějiny kariérového poradenství	313
<i>Přístup vycházející z rysů a faktorů</i>	316
<i>Žnámky změny</i>	317
Konstruktivismus	320
<i>Poradenský vztah</i>	321
<i>Poradenský proces</i>	321
<i>Jazyk</i>	325
<i>Narativní přístup</i>	326
<i>Assessment</i>	328
RST a kariérové poradenství	332
<i>Terapeutický systém</i>	332
<i>RST a proces kariérového poradenství</i>	336
<i>Propojenost</i>	338
<i>Spojení kariérového poradce s jeho vlastním kariérovým příběhem</i>	338
<i>Navázování spojení mezi kariérovými poradci a klienty</i>	338
<i>Spojování klientů s jejich systémy vlivu</i>	339
<i>Reflexe</i>	339
<i>Utoáření významu</i>	339
<i>Učení</i>	340
<i>Síla k jednání</i>	340
RST, kultura a kariérové poradenství	341
RST a kariérový assessment	342
<i>Reflexe podle Mého systému kariérových vlivů (MSCI)</i>	343
Praxe kritické reflexe	344
Soulad s potřebami kariérového poradenství 21. Století	346

14 · KAPITOLA – Organizační a individuální kariérní systémy: Nové vztahy	349
Kontext pro změnu	350
Kariérní reakce na změny	350
Kritické a podpůrné hlasy „Nové kariéry“	353
Integrace individuálních a organizačních přístupů ke kariérovému rozvoji	354
<i>Přístupy k této disciplinované integraci</i>	355
<i>Integracioní model (Van Maanen & Schein, 1977)</i>	356
<i>Kariérové metafory (Inkson, 2004)</i>	356
<i>Rámec systémové teorie (Patton & McMahon, 1999)</i>	358
Teorie a praxe: od tradičních organizačních kariér k novým kariérám	358
<i>Rámec systémové teorie (RST) a kariérové poradenství</i>	360
Závěr	363
Použitá literatura	365